

KANONNEN SCHOTEN NIET

door J.G. DE BROUWERE

Midden XVIIIde eeuw was de haven van Oostende militair goed beveiligd. Er waren daartoe twee strategische plaatsen uitverkoren. De eerste was het begin van de binnenhaven, dat is aan het ponton (1), daar waar een overzet was. Vóór het ponton stond er een wachthuis, en vlak ernaast een batterij van vijf kanonnen. Het tweede verdedigde punt was het hoofd van de Nieuwe Kaai (2), waar ook een batterij van eveneens vijf kanonnen de ingang van het "bassijn" eventueel verhinderen kon.

Toen de Fransen op 8 augustus 1745 het beleg van Oostende begonnen, waren ze blijkbaar niet van plan de stad langs de haven te benaderen (3). Wat er ook van zij, op dinsdag 24 augustus 1745 werd de capitulatie ondertekend, en de vrijdag daarop mocht het Oostends garnizoen de stad met militaire eer verlaten (4).

De Franse bezetting was wel zeer zwaar drukkend, met veel erger dan plagerijen vanwege de bezetter. Maar ook met invallen, die voor ons onbegrijpelijk lijken. Zo komt het, dat op 26 mei 1746, negen maanden na de inname van de stad, de nieuwe overheid zich afvroeg of die havenbatterijen wel op de Fransen zouden geschoten hebben, in augustus van het vorige jaar, tijdens het beleg.

Vier mannen, vier poorters van de stad, allen billanderlieden werden daarover ondervraagd, - allicht omdat ze allen beroepshalve met het havengebeuren vertrouwd waren : Joannes WEYSEN, Joannes DE ROO, Joannes DE SORGHIER (5), en Jacobus POODTS. De vier mannen verklaarden eenparig, dat "les dix piéces de canon du fer" niet op de Fransen hadden geschoten. Maar de ondervrager, een collaborateur van toen, Léonard Baudouin THUYS, die optrad namens "Sa Majesté très chrétienne à présent notre Souverain", nam daar geen vrede mee. Hij bracht de vier mannen vóór Frans Eric PILLE, "notaire publique", en liet hun verklaring in aanwezigheid van twee getuigen akteren : Nicolaus VAN DEN HEDE (6) en Pierre Baudouin THUYS (7). De akte werd in het Frans opgesteld. Maar met dat akteren alleen was L.B. THUYS niet tevreden. De vier poorters moesten de verplichting aangaan hun verklaring onder eed te bevestigen, telkens het hen gevraagd werd : "toutes et quantes les fois ils en seront requis". En allen ondertekenden de notariële akte (8).

Maar het militair of politiek belang, dat de Franse overheid daarbij hebben kon, ontsnapt me helemaal. Toch is het nuttig geweest want het heldert een gevalletje op, uit de militaire "petite histoire" van Oostende.

-
- (1) Zie D. FARAZIJN : Oostende, in : Belgische Steden in reliëf. (Brussel, Pro Civitate, 1965), en wel op p. 145 en 160, en ook R. LAURENT : De havens aan de kust en aan het Zwin. (Brussel, ARA, 1986) en wel op p. 59.
 - (2) D. FARAZIJN : o.c., p. 160.
 - (3) Het verhaal van dat beleg staat uitvoerig beschreven in B. BOWENS : Nauwkeurige beschrijving der oude en beroemde zeestad Oostende. (Brugge, 1792, 2 vol.; herdruk in 1 vol. (Handzame, 1968), p. 110-111 en 115-122.
 - (4) B. BOWENS : o.c., p. 112.
 - (5) Deze is een voorvader van mijn vrouw : ° Oostende ca. 1705, + Oostende 22 augustus 1785, x Oostende 30 juli 1728 met

Maria LINDERSEN (Oostende 1706 - 14 januari 1780); hij was zorgher van de nering der Vrije Billanderlieden, en werd er ook deken van.

- (6) Verschijnt als getuige bij huwelijken in 1759 en 1769.
- (7) Handelaar, ° Oostende ca. 1726, x 03 november 1764 met Maria Francisca DE VETTE.
- (8) BRUGGE. Rijksarchief. Oud notariaat. Fonds VAN CAILLIE, depot 1940, register 32, akte 15. Mijn vriend Jan COOPMAN vestigde mijn aandacht op dit dokument.

MEER GEGEVENS OVER DE OOSTENDSE FAMILIE LANSZWEERT

door Gerard VANDAMME

Aansluitend op mijn artikel betreffende "Andreas Lanszweert" "De indijking van de Sinte-Catharinapolder en de bouw van het Blauw Kasteel" in De Plate, jg. 16 nr. 3, Maart 1987, en na wat opzoeking naar andere Lanszweerts kon ik volgende chronologische lijst samenstellen :

- A. 1742 3 December : Andreas Lanszweert, reder (?) en grootgrond bezitter vraagt het octrooi voor de indijking van de Sinte-Catharinapolder.
- B. 1748 15 maart : Filips Lanszweert pacht de schaaftdrift op de nieuwe dijk van deze polder.
- C. 1749 : Frans Lanszweert : grondeigenaar binnen de Sinte-Catharinapolder (vermelding op plan).
- D. 1804 21 maart : Jean Baptiste Lantzwert (sic) en Philippe Lantzwert (sic) worden respectievelijk onder de nrs. 44 en 45 vermeld op de "Liste des cent plus imposés du Canton d'Ostende" opgemaakt door "Departement de la Lys - Arrondissement de Bruges - Canton d'Ostende. (30 Ventose XII) (1).
- E. 1810 20 mei : bij hun bezoek aan Oostende, logeren keizer Napoleon en keizerin Marie-Louise in het huis van E. Lanszweert in de Kaaistraat nr. 6 (2).
- F. 1818 10 december : Lantzweert Jean Baptiste Rue du Quai nr. 6 en Lantzweert Philippe, Rue St Joseph nr. 32, worden vermeld op de "Liste alphabetique des habitans de la ville d'Ostende, qui payent au moins 50 florins de Contributions directes, et qui peuvent être nommés Electeurs (3). N.B. zie ook de vermelding onder D. hiervoor.
- G. 1830 27 september : de "Raad der Regeering der Stad Oostende" maant d.m.v. een plakbrief de bevolking tot kalmte aan. L. Lanszweert is één van de acht ondertekenaars (4). N.B. het gaat hier vermoedelijk om Louis-Désiré, hierna vermeld onder J.
- H. 1830 13 november : Jean-Baptiste Lanszweert (geb. 1768) is burgemeester van Oostende, tot oktober 1836, en gemeenteraadslid van 1836 tot zijn ontslag in 1839 (5). N.B. zie ook de vermelding onder D. en F.
- I. 1837 D. Lanszweert, Kaaistraat nr. 8, maakt deel uit van het bestuur van de "School der Teeken- en Bouwkunde der Stad Oostende, opgericht in 1820 en opgeheven in 1867. Hij